

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 3/2006 rd

Statsrådets utredning med anledning av Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning — Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008

Statsrådets utredning med anledning av kommissionens rapport om Lissabonstrategin inför rådets vårmöte

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 21 oktober 2005 statsrådets utredning med anledning av Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning — Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008 (E 88/2005 rd) samt den 8 februari 2005 statsrådets utredning med anledning av kommissionens rapport om Lissabonstrategin inför rådets vårmöte (E 138/2005 rd) och den 15 februari 2005 en kompletterande skrivelse 1. VNK 13.2.2006 om saken till social- och hälsovårdsutskottet för eventuella åtgärder. Utskottet har

beslutat ge ett gemensamt utlåtande om ärendena.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Juho Saari och överinspektör Markus Seppelin, social- och hälsovårdsministeriet
- utvecklingschef Mikko Kautto, Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes.

Dessutom har Centraförbundet för Socialskydd och Hälsa lämnat ett skriftligt utlåtande.

UTREDNINGEN

Förslag

E 88/2005 rd Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning — Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008

I sin förnyade Lissabonstrategi gick Europeiska

rådet ut med ett klart budskap om att de största frågorna för unionen under de kommande åren är att åstadkomma en snabbare ekonomisk tillväxt och bättre sysselsättning. Tonvikten bör ligga på att genomföra målen i Lissabonstrategin utifrån riktlinjerna för den ekonomiska politiken och sysselsättningen (integrerade riktlinjer). De nya

nationella handlingsprogrammen ska lyfta fram de viktigaste tillväxt- och sysselsättningsfrågorna i varje enskilt medlemsland och vad som behövs för att åtgärda dem.

E 138/2005 rd Kommissionens rapport om Lissabonstrategin inför rådets vårmöte

I sin årliga framstegsrapport till Europeiska rådet ser kommissionen på hur Lissabonstrategin genomförts i unionen och medlemsstaterna. Den framstegsrapport som nu getts ut är den första efter det att strategin förnyades 2005 och koncentrerades på tillväxt och sysselsättning. Ett nytt inslag är att de första nationella reformprogrammen från hösten 2005 nu tas upp till behandling. De viktigaste instrumenten för att genomföra Lissabonstrategin är de 25 nationella reformprogrammen och gemenskapens Lissabonprogram som kommissionen gav ut sommaren 2005. I den har samlats gemenskapsåtgärder som stöder strategin.

I första avsnittet av framstegsrapporten analyserar kommissionen genomförandet av Lissabonstrategin på ett allmänt plan och föreslår vissa prioriterade åtgärder för Europeiska rådet. I det andra avsnittet bedömer kommissionen varje medlemsstats reformprogram i detalj. I en bilaga ingår dessutom en närmare analys i ett makro-, mikro- och sysselsättningsperspektiv. Avsnittet om sysselsättning ligger samtidigt till grund för rådets och kommissionens gemensamma sysselsättningsrapport.

Regeringens ståndpunkt

E 88/2005 rd Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning — Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008

Finlands regering tillstyrker kraftfullt kommissionens approach. EU:s och medlemsstaternas konkurrenskraft kan förbättras bara om alla medlemsstater engagerar sig för gemensamt överenskomna mål. Finland understryker att en hållbar utveckling och ett åtagande om globala utmaningar kräver en balanserad ekonomisk och

social reform. Finlands nationella handlingsprogram bygger på bl.a. regeringsprogrammet, ramar för statsfinanserna och planerade och förberedda reformprojekt

E 138/2005 rd Kommissionens rapport om Lissabonstrategin inför rådets vårmöte

Regeringen omfattar i det stora hela kommissionens syn på framstegen med strategin. Men rådets vårmöte bör tydligare än kommissionen lyfta fram globaliseringens möjligheter, en fungerande och effektivare inre marknad och en öppen världsekonomi. Större avseende bör fästas vid att påskynda en produktivitetsökning och en innovationspolitik i bred bemärkelse.

Finland anser att kommissionens fyra prioriteringar är riktiga och aktuella. Men vi förhåller oss avvaktande till att Europeiska rådet ställer upp detaljerade mål som innebär tydliga ändringar i de integrerade riktlinjer som det antog för bara ett år sedan för 2005—2008.

Mekanismerna för uppföljning av de nationella reformprogrammen bör bygga på medlemsstaternas rättsakter om samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken. Finland ser det som mycket viktigt att de politiska åtgärder som ingår i den nationella behörigheten och som det huvudsakligen handlar om i Lissabonstrategin fortsatt följs upp multilateralt. Målet bör vara att stödja och fördjupa det nya ägarskap och engagemang som programmen genererar i medlemsstaterna. De nya möjligheterna att samordna den ekonomiska politiken - inte minst strukturpolitiken - bör utnyttjas fullt ut genom att man tillsammans identifierar områden som möjliggör europeiska lösningar.

Regeringen anser att kommissionens prioriteringar kräver preciseringar på vissa punkter. Man bör fästa större avseende vid marknadstillträde, en fungerande marknad och en effektivare inre marknad. När det gäller att reagera på globalisering och åldrande är det så vitt regeringen kan bedöma viktigt att de prioriterade åtgärderna utgår från en hållbar offentlig ekonomi och en lägre skuldsättning. Utom att sysselsättningen måste förbättras måste också produktiviteten hö-

jas. Det gäller att ha en samlad syn på vilka faktorer som kan förbättra produktiviteten nu när utbudet på arbetskraft börjar minska.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Finlands nationella Lissabonprogram ställer som mål en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling. Inom området social trygghet prioriteras framför allt en effektiv offentlig sektor, en mer ekonomisk verksamhet och bättre tjänster. Som metoder för att förbättra produktiviteten i den offentliga sektorn nämner handlingsprogrammet ombildning till affärsverk, bolagisering och tjänsteköp från den privata sektorn och tredje sektorn. Utskottet understryker att tillgången till och kvaliteten på den offentliga sektorns tjänster kan förbättras genom att strukturer och metoder för serviceproduktionen ses över, genom specialisering och storskalighet och genom effektivare utnyttjande av data- och kommunikationstekniken.

Utskottet har i sina tidigare utlåtanden om Lissabonstrategin framhållit att social- och hälsovårdspolitiska aspekter bör beaktas bättre. Det påpekar vidare att ekonomin och sysselsättningen har utvecklats gynnsammare i länder som satsar på social trygghet. Bäst har Sverige, Danmark och Finland klarat av målen med Lissabonstrategin tack vare sitt skattefinansierade välfärdssystem och sin breda offentliga sektor. Också stora utskottet noterar i sitt utlåtande (StoU 1/2005 rd) att koncentreringsen på tillväxt och sysselsättning inte får betyda att strategins övriga dimensioner glöms bort, för en koncentreringsen på tillväxt och sysselsättning ger bestående resultat bara om man samtidigt engagerar sig för den sociala dimensionen och en hållbar miljöutveckling. Stora utskottet konstaterar vidare att en hållbar utveckling och miljöhänsyn samt en förstärkning av den europeiska sociala modellen är grundläggande lösningar som de konkreta åtgärderna i Lissabonstrategin bör bygga på.

Social- och hälsovårdsutskottet ser positivt på det som anförs i handlingsprogrammet om att en hållbar utveckling och förmågan att reagera på globala utmaningar kräver en balanserad ekonomisk och social reform. Enligt programmet ska den ekonomiska politiken och samhällspolitiken över lag garantera att den förnyelse som konkurrenskraften kräver höjer välfärden, ökar sysselsättningen, förbättrar miljösituationen och bidrar till social sammanhållning. Utskottet ser positivt på att det nationella handlingsprogrammet i högre grad bygger på det ömsesidiga beroendet mellan de här områdena och betydelsen av att de är i balans än vad kommissionens meddelande gör. Den ekonomiska stabiliteten och tillväxten är viktiga för välfärdssystemet. Å andra sidan kräver en ekonomisk tillväxt fungerande välfärdstjänster och en adekvat social trygghet. Det är nödvändigt att balansen mellan den ekonomiska tillväxten och sociala sammanhållningen bättre kommer fram också i konkreta åtgärder för att genomföra handlingsprogrammet.

Utskottets uppfattning är att man samtidigt som man genomför Lissabonstrategin bör se till att förbättra välfärden för dem som har det sämst ställt och att minska fattigdomen t.ex. genom att höja minimiutkomstförmånerna. I den mån man främjar användningen av data- och kommunikationsteknik bör man garantera alla dem personlig rådgivning och tjänster som inte har möjlighet att uträtta sina ärenden på nätet. Utskottet påpekar att om välfärdstjänster konkurrensutsätts bör de här tjänsternas speciella natur beaktas och medborgarna garanteras tillgång till långsiktiga och högkvalitativa tjänster. Också allmännyttiga frivilligorganisationers möjligheter och resurser bör tillvaratas och tryggas vid öppen konkurrens.

Utskottet understryker att det behövs en bredare samhällsdebatt om hur Lissabonmålen ska

genomföras. Det tillstyrker kommissionens förslag om ett extra socialpolitiskt toppmöte och tror att det kan bidra till bättre balans mellan ekonomiska mål och social sammanhållning.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet meddelar

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt med anmärkningarna ovan.

Helsingfors den 1 mars 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anne Holmlund /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent

Aila Paloniemi /cent
Juha Rehula /cent
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.